

Enflasyonun sosyolojisi

ABD-Çin arasındaki teknoloji savaşı, ticari korumacılık, siyonist küresel şirketlerle Rusya, ABD ve batılı devletlerin tepistiği **Ukrayna ve Gazze'deki** ateş, jeopolitik gerilimler başta olmak üzere, dünya ekonomisinde

YASAR SUNGU
yasar.sungu@yenisafak.com.tr

ve sosyolojisinde kırılanlıklar yüksek seyrediyor.

Çin, emlak sektöründeki kriz ve **Doğu Türkistan'da** Uygur Türklerine yaptığı örtülü asimilasyon nedeniyle iç sorunlarıyla siktanlı.

Avrupa Merkez Bankası'nın faiz indirimlerine başlaması, ABD'de Fed'in ilk indiriminin yaklaştığı

yönündeki son mesajları piyasalarda önemli bir iyimserliğe yol açsa da dünya ekonomisinin bir süre daha geçmiş dönem ortalamalarının altında büyümesi bekleniyor.

Euro Bölgesi'nde PMI verilerinin düşük seyri ve Temmuz da 50,8'e gerileyen **ISO** ihracat İdmi Endeksi gibi göstergeler dış pazarlarımızın henüz iç talepteki ivme kaybını telafi edecek canlılıkta olmadığını gösteriyor.

Özetle **dünya denen gezegende işler iyi gitmiyor.**

İyi gitmediği gibi birçok alanda geri gidiyor.

***

Biraz geriden alırsak **2022** yılında dünyanın en hızlı büyüyen ekonomileri arasında yer almayı başardık ama başarırken **büyümenin kalitesi ve sürdürülebilirliğinde** önemli zaafı ortaya çıktı.

Enflasyonla birlikte fiyat istikrarı bozuldu. Kendimizi büyük bir fiyat kaosunun içinde bulduk.

Bu ne demek?
Ürün ve hizmet bedellerinde ölçü bozuldu. Ayar kaçtı.
Döviz, akaryakıtı enflasyonu ya da herhangi bir şeyi ürün ve hizmet maliyetine eklerken herkes kafasına göre takılıyor.
Araçlar üreticiye ve tüketiciye istediği fiyatı dayatıyor.

Tüketici aldığı ürünün **gerçek fiyatını** tahmin edemiyor.

Market zincirlerinden pazardaki **küçü kadına** kadar herkes ürününe kafasına göre zam yapıyor. Ortada ekonomik verileri düzeltmeden önce çözülmesi gereken ciddi bir etik, ahlaki, sosyolojik ve psikolojik sorun var.

Ekonomik veriler kısa zamanda alınan tedbirlerle düzeltilir ama **değerlerin** düzeltilmesi uzun zaman alır ve **toplumsal maliyeti** ağır olur.

***

Eylül ayında ekonomi için bir yol haritası özelliğine sahip kısa adı **OVP** olan **Orta Vadeli Program** açıklandı.

OVP'nin rolü, sadece gelecek yılın Bütçe Kanununa ve gelecek üç yılın ekonomi politikalarına temel oluşturmakla sınırlı değil.

Aynı zamanda reel sektöre, finans dünyasına ve kamuoyuna verdiği sinyallerle **ekonomik beklenti ve davranışları** da etkiliyor.

Tahminler enflasyonun bu yıl Merkez Bankasının tahmin aralığının üst bandı olan yüzde 42 dolayında kapatacağı yönünde.

Daha önceki yazılarımda da dikkat çektiğim gibi bugünün enflasyonu ile 70'li, 80'li, 90'lı yılların enflasyonu farklı.

Nasıl farklı olduğunu **İstanbul Sanayi Odası Başkanı** gayet net izah etmiş.

"Bugünkü enflasyonun, ekonomik olarak da sosyolojik olarak da ve daha önemlisi topluma kalıcı olarak bırakmış olduğu hasar bakımından da o yıllardaki enflasyondan çok daha farklı olduğunu kabul etmeliyiz.

Kısacası bu enflasyon sosyolojik olarak çok daha farklı bir enflasyon.

Her şeyden önce o günlerin Türkiye'sindeki tüketim kalıpları, tüketim harcamaları ve tüketimin çerçevesi çok dar ve kısıtlıydı.

Bugün ise 2000'li yılların başından itibaren 100-150 milyar dolarlık bir Türkiye'den **1,2 trilyon dolara** yaklaşan ve zenginleşen, buna bağlı olarak tüketim alışkanlıkları değişen, hayatın her alanında daha **rahat borçlanmaya** gidilen, risk alınan bir Türkiye'de yaşıyoruz.

Ekonomisi daha küçük bir ülke **sosyolojisinden**, bugün **zenginleşmiş** bir toplumda böyle bir **enflasyona** yakalandığımız zaman, ekonomide oluşan tahribat ve bunun toplumda oluşturduğu hasar da daha büyük oluyor.

Zaten bunun yansımaları ve etkilerini, üretimden tüketime kadar hayatımızın her alanında görüyoruz.

Fiyat istikrarından uzaklaştığımız, yüksek enflasyon ile yaşadığımız her geçen gün, bunun toplumdaki **sosyolojik ve psikolojik** etkileri daha da ağırlaştırıyor. Çalışma dünyası ve günlük hayatın **etik ve ahlak kurallarında** bu enflasyonun yarattığı tahribat maalesef artarak kendini gösteriyor."

***

İnsanların hayatlarındaki herhangi bir **başarısızlık** veya düşüş anında, yeniden ayağa kalkmanın mümkün olduğunu her zaman bir umut olduğunu ve pes etmenin asla doğru bir seçenek olmadığını hatırlatan "**Düştüğün yerdende kalk**" diye güzel bir atasözümüz var.

Geçmişte bunu çok başardık. Önce **doğru** sonra **dosdoğru** olmayı öğreneceğiz.

Düştüğümüz yer burası. Gerisi gelecek.